

ԱՆՅԱՆՔ ՆՈՐԱԳՆԵՐ

ՅՈՒՇԵՐ ՈՒ ՅՕՂԵՐ

Ծաղիկներ, ծաղիկներ,
 Գարնան ծաղիկներ,
 Օրօրուեցէք միշտ
 Իմ դէմքս այդպէս:
 Շափրակները ձեր
 Գոյն գոյն, հոտեւան,
 Կազդոյր թող խըմեն
 Արեւէն, օդէն...:

Քանգուրները ձեր
 Կանաչ ծիւրերուն
 Հետ թող համբուրուին...:

Մեղեդիին թարմ թարմ
 Կը ծագի ահա՛
 Ձեր նուրբ ոստերէն,
 Ուր աւետաբեր
 Թռչնիկն է եկեր,
 Ու կ'երգէ արբշիւ
 Վերադարձը իր,
 Խնդութիւն, խոյանք,
 Նոր ողջոյն, նոր կեանք...:

Օրօրուեցէք միշտ
 Իմ դէմքս այդպէս,
 Որպէսզի, նորէն,
 Տակաւ առ տակաւ
 Յուշերս արթննան,
 Շուրջը թըղլըղան,
 Բըզդիւններ ցանեն
 Էութենէս ներս,

Լըսելի ընեն
 Սոյլը հովերուն,
 Երգն աղբիւրներուն,
 Ոսկի մեղեդին
 Հայրենի հնձանն
 Իր բոյնը դարձող
 Շէկ ծիծառնիկին,
 Սիրտէն վերաւոր...:

Որպէսզի, նորէն,
 Արիւնիս խորէն
 Կեանքը խըլըրտի,

Հոսի ուղիսդ
 Խոտերուն վըրայ,
 Եզերքն առուակին,
 Աւազաններուն,
 Յատկող ջուրերուն,
 Շատրուաններուն...:

Որպէսզի, նորէն,
 Սաղարթներուն տակ,
 Թուփերուն մօտիկ
 Սէրն ինձ փսփոսայ
 Գողուն նըւագներ,
 Ու նետէ իմ մէջ
 Կաթիլն առաջին
 Այրող ցանկութեան...:

Որպէսզի, նորէն,
 Շրթներըս այրող
 Խորը մըխրճեմ
 Գուռին պաղորակ,
 Ու կուշտ կուշտ խըմեմ,
 Մինչեւ յագեցնամ,
 Ու պայծառանան
 Աչքերըս, լեւան
 Նոր տեսիլներով,
 Նոր զարթունքներով,
 Ու կըրակ մը նոր
 Ներսըս բըռնկի,
 Խենթի պէս նետուիմ
 Պարտէզէ պարտէզ,
 Պուրակէ պուրակ,
 Որոնեմ ոգին
 Անուշ անցեալին,
 Նետուիմ հանգէ հանգ,
 Կածանէ կածան,
 Ու լեռներէ վեր
 Մութիւն մէջ սուգուիմ...:

Որպէսզի, նորէն,
 Գէթ վերջին անգամ
 Եթէ կարենամ,
 Կարօտըս առնեմ
 Սիրելիներէն,
 Հողէն ու քարէն,
 Բուխ բուխ ջուրերէն.
 Անոնց զմրութեան,
 Ազամանդներէն,
 Բուռ բուռ աստղերէն,
 Մեղրահոս գետէն,
 Կաթնաղբիւրներէն,
 Դէզ դէզ փրփուրէն
 Խոր խոր ձորերուն,
 Հոգիս կանչընայ,
 Սիրտըս հովանայ
 Աւ չըմըրըրկի...
 Գուցէ խաղաղի
 Միտքըս բոցանուտ:

Օրօրուեցէք դեռ,
 Գարնան ծաղիկներ,
 Օտար հողէ վեր...
 Յուշերըս ահա
 Եղան ցիր ու ցան
 Մտքիս շրջանակ,
 Աչքիս ապակի
 Ու սըրտիս անուր
 Նորէն անցուցին...
 Յուրտ պատկեր ինչպէս
 Կախուած է կարծես
 Ներկան օդին մէջ,
 Գարնան արեւով,
 Ո՛չ հոյզ, ո՛չ խըռով...
 Կարծես կ'աօղջնտեն
 Մարմինըս փուշ փուշ.
 Թռչնիկը զըւարթ
 Դէմքս երբ կ'երգէ...
 Կը թըլի պատիր
 Զարթօնքը գարնան...:

Թ. ԱՋԱՏԵԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՒԱԳԵԱՆ

(Շար. տես Բազմավէպ 1930 էջ 536)

Բ.

Աւագեան իր «Այսպէս ապրեցանք» վի-
 պական գործէն առաջ՝ ուշադրութիւնս
 գրաւեց իր «Գրական Դեմքեր» քննադա-
 տական երկովը. ես չեմ կրնար մոռնալ
 այդ գործը: Աւագեան դիմաստուերին ա-
 մենէն ուշագրաւ գիծն հոն կը տեսնեմ:
 Ան իր ըմբռնած ճաշակովը մեր յայտնի
 մտաւորականներուն գործերը վերլուծած է:
 Ճաշակն անվիճելի է. լատին առածն
 յայտնի է ամէնուն. իսկ Աւագեան կ'ըսէ.
 «Ճաշակը սրտի գործ է»: Որով ան իր
 գրական դէմքերուն հոգիին մէջ սրտի ձայնը
 առաւելապէս նկատի առած է: «Գրական
 Դէմքեր»-ուն մէջ արձանագրուած հեղի-
 նակները թէեւ իրենց քիչէնքով շատ ծա-
 նօթ են, սակայն մարդէ մարդ ճաշակի
 ըմբռնումը զանազան ըլլալով, Աւագեան
 իր տեսութեանց մէջ աշխատեք է նորու-
 թիւն մը մտցնել: Գրական ցուցահանդէս
 մըն է անոր կատարածը. հոն ամէն մէկ
 գրական դէմքի նկարը՝ յատուկ գոյներով
 նկարուած ըլլալով, ամէնուն դիմաստուերը
 յատուկ պերճութիւն կ'առնէ:
 Իր այս գործին մէջ քայլերը որոշ եւ
 հաստատ կ'առնէ: Ան իր խոստովանալով
 ճշմանը երբ կը հրատարակէր Արամ Ան-
 տոնեանի «Արեւիկ» օրագրին մէջ, տա-
 կաւին անփորձ էր, սկսնակ զրիչ մը: Այս
 գրութենէն վերջը Աւագեան կը տատամ-
 սէր Ապոլոնի տաճարէն ներս մտնելու:
 Դրամ շահելու ասպարէզը շլացուցիչ
 էր. իսկ Աւագեան դրամ կորսնցնելու դի-
 րին միջոցը — գրական ասպարէզը կը
 նախընտրէր, եւ բացճակատ արուեստի
 տաճարէն ներս կը դնէր իր ոտը:
 Մտադիր չէր քնարերգու մ'ըլլալ. այլ
 կ'ուզէր քնարին քուրմերը լսել եւ անոնց
 երազներուն պատմութիւնը պատմել. վերջ
 ի վերջոյ կանգ կ'առնէր Ապոլոնի տա-
 ճարին սեամին վրայ, ոստիկանը կ'ըլլար

նոյն տաճարէն ներս մտնողներուն եւ ներս
 մնացողներուն: Հոն իբրեւ ոստիկան մնա-
 լով, նշմարած էր կարգ մը նշանաւոր եւ
 շատ մը աննշան դէմքեր, որոնք իր նե-
 րողամտութեամբը այդ գրական տաճարէն
 ներս սպրդեր էին: Դուրսը մնացող ուրիշ
 նշանաւոր դէմքեր կան, ու ես ապահով եմ
 որ հեղինակը զանոնք ալ ներս կը մտցնէ
 յաջորդ հատորները հրատարակելուն:
 Իբրեւ նմոյշ իր դատաստանէն, հոս եր-
 կու տողով կ'ամփոփեմ իր նկարագրած
 մտաւորականներուն գրչի եւ մտքի կշիռը:
 Տեմիրձիպուէան եզական դէմք, Աստ-
 ուածաշունչէն տարուող եւ ընկ վէտա-
 յէն ներշնչուող, հակասութիւններու մէջ
 սայթաքող: Վէպիկներն անարժէք: Գեղըն-
 տիր արձակագիր. նուագաւոր ոճի վարպետ:
 Գ. Զօհրապ նորավէպերուն մէջ բարո-
 յական մը դնելու գաղափարին վրայ միտք
 յոգնեցուցած է. իր ըմբռնած կինը աղ-
 ուոր պէտք է մնայ միշտ՝ ժպտելու համար
 անոր երեսին: Անմահ վարպետը նորա-
 վիպական արուեստին: Չէ ունեցած մաս-
 նաւոր գրագէտի մը ցցուն ազդեցութիւնը:
 Ս. Պարբեւեան արձանագրութեան ամէ-
 նէն ճարտար վարպետը, իր տաղանդին
 անարժան վրիպումներ ունեցաւ, այսօր-
 ուան պաշտածը՝ վաղը կ'այրէր: Նորա-
 վէպերը խճողուած աւելորդ նկարագրու-
 թիւններով:
 Յովն. Թումանեան, արեւելեան վառ
 երեւակայութեան ներկայացուցիչը. քնար-
 երգական ջիղը համեմատաբար տկար:
 Հ. Ալիշան, անուն մը, որ ամբողջ հա-
 յութեան սրտին մէջ մնաց արձանագրու-
 ուած, չէր կրնար ըմբռնել արուեստ մը՝
 ուրիշ բացակայած ըլլար օգտակարու-
 թեան միտումը: Հնարոյր է, բայց վար-
 պետ՝ որու ներկայութեան մարդ կը դո-
 ղայ, երկերուն մէջ գեղեցկութենէն աւելի